

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Анотація

У статті розглянуто проблематику існування різних підходів до існуючої термінології та визначення економічної сутності основних засобів в умовах гармонізації їх обліку основних засобів із міжнародними стандартами. Окреслено основні проблеми визначення термінів корисного використання основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використанні, проблеми визначення ліквідаційної вартості окремих об'єктів основних засобів. Обґрунтовано необхідність подальшої розробки детальних інструктивних матеріалів з метою удосконалення обліку операцій з основними засобами.

Ключові слова: основні засоби, оцінка, строк корисного використання, ліквідаційна вартість.

Н.В. Кудлаєва, к.э.н., В.С. Кравчук,
Буковинский государственный финансово-экономический университет,
г.Черновцы

ПРОБЛЕМЫ УЧЁТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ

Аннотация

В статье рассматривается проблематика существования различных подходов к существующей терминологии и определения экономической сути основных средств в условиях гармонизации их учёта с международными стандартами. Выделены основные проблемы определения сроков полезного использования основных средств, порядок оценки основных средств при их покупке, переоценке, списании, реализации и дальнейшем использовании, определения ликвидационной стоимости отдельных объектов основных средств. Доказана необходимость дальнейших разработок детальных инструктивных материалов с целью усовершенствования учёта операций с основными средствами.

Ключевые слова: основные средства, оценка, срок полезного использования, ликвидационная стоимость.

Постановка проблеми. Сучасна ринкова економіка спонукає підприємства до впровадження новітньої техніки та технологій, розширює діапазон можливостей щодо використання нових фінансових інструментів та механізмів. До питань, які вимагають подальшого дослідження, можна віднести: питання визначення первісної вартості об'єктів основних засобів, отриманих з різних джерел; питання визначення ліквідаційної та переоціненої вартості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку основних засобів зробили провідні вітчизняні вчені-економісти, такі як

Л. В. Городянська, Л. О. Леонова, І. О. Гладій, В. С. Марценюк, Н. В. Плаксі, О. В. Щирська, А. П. Панасенко та ін.

Проте висвітлені ними результати досліджень щодо покращення обліково-аналітичного забезпечення організації обліку основних засобів є недостатніми, потребують удосконалення і уточнення. Саме тому сьогодні питання оцінки основних засобів, визначення граничних строків їх використання набуває такої актуальності та потребує пошуку варіантів вирішення поставленої проблеми.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є дослідження проблем існування різних підходів до існуючої термінології основних засобів, визначення термінів їх корисного використання, порядку оцінки основних засобів.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин у результаті еволюції різних сфер життя суспільства, а також проведення численних досліджень спостерігається неконвенційність понятійно-категорійного апарату бухгалтерської науки, що негативно впливає на трактування економічних явищ і процесів як об'єктів нормативного регулювання та управління. Якісно і повноцінно розроблений понятійний апарат бухгалтерського обліку в частині трактування сутності основних засобів як об'єкта бухгалтерського обліку дозволяє побудувати економічно правильну структуру, здатну достовірно відображати всі операції з основними засобами на рахунках бухгалтерського обліку і формувати достовірну інформацію про них у фінансовій звітності.

Таким чином, вивчення та дослідження такої економічної категорії як основні засоби зумовлюється тим, що основні засоби, які використовуються в процесі функціонування та діяльності підприємства, складають матеріальну основу продуктивних сил, а їх наявність та склад визначає економічний потенціал суспільства.

Погоджуємось з думкою Л. В. Городянської, що «трактування основних засобів у даний час має складний багатоаспектний характер і різне цільове призначення (терміном «засоби праці» визначають прогресивність продуктивних сил у суспільстві; поняття «основні фонди» є основним елементом національного багатства країни; «основні виробничі фонди» визначають матеріально-технічну базу і прогресивність технологічного укладу; «основні засоби» застосовується для відображення основних виробничих фондів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності; термін «основний капітал» використовується при визначенні інвестицій за напрямками, джерелами фінансування, формами власності, видами економічної діяльності; «виробничий апарат» вимірюється через визначення виробничих потужностей і оцінку технологій, що

використовуються; «виробничий потенціал» розглядається як здатність наявних реальних активів забезпечити функціонування та виробничу діяльність підприємства)» [6, с. 19].

Основні засоби, як підвид та складова необоротних активів, відповідають всім законодавчо визначеним ознакам необоротних активів, проте від інших складових їх відрізняє матеріальна форма, стан, що характеризується придатністю до експлуатації, відсутністю біологічних перетворень. Вони не є заборгованістю, інвестиціями в інші підприємства, вартість основних засобів має бути вище законодавчо врегульованої вартісної межі.

Системне вивчення принципів бухгалтерського обліку основних засобів у сучасній та радянській системах обліку, а також у системі обліку за МСФЗ дозволило удосконалити нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку основних засобів на основі визначення основних відмінностей та оцінки ступеня існуючих концептуальних суперечностей української, радянської та системи обліку за МСФЗ, що дозволяє привести у відповідність нормативну базу України в частині об'єкта дослідження не лише до міжнародних стандартів, а й до проголошеного напрямку інноваційного розвитку країни та переходу до інформаційного суспільства.

Основними нормативними актами є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [3] та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [2], які у взаємозв'язку визначають методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також порядок розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Отже, відповідно до вищезазначених нормативних документів, «основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)» [2; 3].

Водночас, згідно з ст. 14.1.138 ПКУ, «основні засоби – це матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській

діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)» [1].

Вивчення теоретичних положень, опублікованих праць вітчизняних вчених [1-10], практики діяльності підприємств свідчить, що облік основних засобів останнім часом дещо ускладнився, а низка проблем негативно впливає на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання основних засобів. До кола таких проблем можна віднести різні підходи до термінології сутності основних засобів у обліку й системі оподаткування, принципів оцінки основних засобів.

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, виділяють наступні критерії їх визнання (рис. 1):

Рис. 1. Критерії визнання основних засобів у бухгалтерському обліку

Об'єкт основних засобів, який відповідає критеріям визнання активом, слід оцінювати за його собівартістю. Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби», одержані основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Оцінка основних засобів регулюється стандартами бухгалтерського обліку. Українські стандарти обліку мають деякі відмінності від міжнародних стандартів обліку в частині капіталізації відсотків за кредити, витрат на ремонти та ін. Підтримуємо думку О. В. Щирської, що «дуже важливим для підприємства є правильність оцінки первісної вартості основних засобів, внесених власниками в статутний капітал, тому що від цього прямо залежить реальність величини власного капіталу» [10, с.7].

П(С)БО 7 «Основні засоби», Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів та П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» розкривають економічний зміст всіх існуючих видів оцінки, які розглянемо у табл. 1.

Склад первісної вартості залежить від джерела надходження основних засобів. Слід зауважити, що основною складовою первісної вартості у

більшості підприємств є суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків). Також необхідно пам'ятати, що до складу первісної вартості основних засобів також можуть бути включені відсотки за кредит, отриманий для будівництва основних засобів. При цьому відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати» об'єкт основних засобів вважається кваліфікаційним активом.

Таблиця 1

Характеристика видів оцінки основних засобів

Вид вартості	Економічний зміст оцінки
1	2
Первісна вартість	Історична (фактична) собівартість основних засобів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) основних засобів
Залишкова вартість	Первісна вартість за вирахуванням зносу
Вартість, яка амортизується	Первісна або переоцінена вартість основних засобів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
Ліквідаційна вартість	Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)
Переоцінена вартість	Вартість основних засобів після їх переоцінки
Справедлива вартість	Сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату
Чиста вартість реалізації	Справедлива вартість основних засобів за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію

У разі безоплатного отримання основних засобів їх первісна вартість дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 П(С)БО 7. Якщо основні засоби внесені засновниками до статутного капіталу підприємства, то первісною вартістю визнається справедлива вартість, погоджена засновниками (учасниками) підприємства.

Роз'ясненню терміна «справедлива вартість» приділяють велику увагу як учені, так і практики обліку. Крім того, це визначення наведено і в нормативних документах. Зокрема, термін «справедлива вартість» подано в П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» у першій редакції таким чином: «під справедливою вартістю розуміється сума, за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання у результаті операції між обізнаними, зацікавленими і незалежними сторонами» [4]. Але для основних засобів у нормативних документах не наведено порядку визначення такої справедливої вартості. За визначенням справедливої вартості згідно з П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», договірну вартість можна вважати справедливою в результаті придбання активів за грошові кошти. Щодо визначення справедливої

вартості у разі придбання активів за бартером, то така вартість визначається на рівні ринкових цін обмінюваних активів, які діють на дату зарахування активу на баланс. Згадується справедлива вартість і в МСФЗ, де вона переважно ототожнюється із ринковою вартістю. Це ототожнення дало неправильні орієнтири розробникам національних стандартів. У зв'язку з цим вважаємо, що у згаданих нормативних документах доцільніше було б оперувати поняттям ринкової та неринкової бази під час розрахунку справедливої вартості.

Згідно з П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», під справедливою вартістю розуміють «суму, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату» [4]. Наведене визначення в редакції Наказу Міністерства фінансів № 627 від 27.06.2013 року.

Поряд з проблемою визначення справедливої вартості низка питань є і щодо обчислення ліквідаційної вартості, яку використовують під час обчислення амортизації. Сьогодні підприємствам надано право самостійно визначати ліквідаційну вартість. Підтримуємо думку О. В. Щирської, що «точно визначити ліквідаційну вартість основних засобів на практиці досить складно, адже строк їх використання складає кілька років, і точно спрогнозувати, яку саме суму коштів можна отримати від їх продажу, майже неможливо» [10, с.9]. Саме тому в більшості випадків припускають, що ліквідаційна вартість об'єктів на момент закінчення їх експлуатації дорівнюватиме нулю. Сума, що амортизується, у цьому випадку дорівнює первісній (або переоціненій) вартості.

Як правило, застосовують два основні методи розрахунку ліквідаційної вартості: прямий і непрямий. Я. Орлов зазначає, що «прямий метод здійснюється шляхом порівняння об'єкта, що продається, з аналогічним або через статистичне моделювання. Непрямий метод заснований на розрахунку ліквідаційної вартості через ринкову: від ринкової вартості віднімається так звана знижка на вимушений характер продажу об'єкта (визначається індивідуально, зазвичай знаходиться в рамках 20-50% від реальної ціни). Найбільш точного результату буде досягнуто при застосуванні двох методів. Якщо навіть прямий метод не дасть бажаних результатів, то ринок буде проаналізовано, а значить, другий метод – непрямий – буде більш об'єктивним.

Підтримуємо думку І. О. Гладій, В. С. Марценюк, Н. В. Плаксії, що «в умовах економічної невизначеності успішність правильної оцінки ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів багато в чому залежить не тільки від рівня професійної підготовки спеціалістів, які мають досвід оцінки аналогічних об'єктів основних засобів, а й від законодавчого регулювання ліквідації основних засобів, враховуючи їх податковий аспект» [9].

Дослідник А. П. Панасенко пропонує розраховувати ліквідаційну вартість за наступною формулою [8, с.408]:

$$Л = (М * Ц - В) * (I/100)^n, (1)$$

де Л – ліквідаційна вартість;

М – кількість отриманих матеріальних цінностей від ліквідації об'єкта;

Ц – ціна за одиницю отриманих від ліквідації матеріальних цінностей;

В – витрати, пов'язані з продажем/ліквідацією;

I – середній річний індекс споживчих цін протягом n років;

n – кількість років корисного використання об'єкта.

Зрозуміло, що індекс споживчих цін майбутніх років можна взяти лише прогнозний або скористатись усередненим показником за декілька останніх років. Але за умов високих темпів інфляції може скластись ситуація, коли розрахункова ліквідаційна вартість перевищить первісну. Тому, на нашу думку, неприпустимо співставляти ліквідаційну (як майбутню) та первісну вартості при розрахунку амортизації, отже цю формулу можна також вважати непридатною у вирішенні питання визначення ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів.

Підтримуємо твердження О. Л. Леонової щодо викладення визначення ліквідаційної вартості, у такій редакції: «Ліквідаційна вартість – теперішня (поточна) сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)» [7]. На нашу думку, пропозиція є слушною, оскільки в умовах інфляції неможливо обчислити реальні планові показники.

Одним із факторів, що впливає на визначення ліквідаційної вартості, є строк корисного використання. Термін корисного використання об'єкта – ключове поняття для визначення методів амортизації. На практиці визначити строк корисної експлуатації в момент визнання об'єкта активом, тобто в момент одержання об'єкта, а не в момент введення його в експлуатацію, достатньо складно (рис. 2).

Рис. 2. Критерії визначення строку корисного використання

У Податковому кодексі України [1] в розрізі 16 груп основних засобів передбачені мінімально допустимі строки корисного використання, які застосовуються під час нарахування амортизації. На нашу думку, до груп основних засобів включені різноманітні об'єкти, по яких неприпустимо встановлювати однакові строки корисного використання. На нашу думку, підприємства повинні самостійно визначати дані строки без обмежень, передбачених ПКУ.

Методичні засади переоцінки основних засобів визначено П(С)БО 7 «Основні засоби». Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

Порогом суттєвості для проведення переоцінки або відображення зменшення корисності об'єктів основних засобів може братися величина, що дорівнює одному відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства, або величина, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості.

Переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

Висновки. Із запровадженням Податкового кодексу України в новій редакції, П(С)БО 7 «Основні засоби», Методичних рекомендацій з обліку основних засобів частково зменшились розбіжності в частині методики обчислення первісної та ліквідаційної вартості основних засобів, порядку здійснення їх переоцінки. Значно скоротилась трудомістка і паперова робота облікових працівників, оскільки непотрібно визначати балансову вартість та вартість, яка амортизується одночасно з метою обчислення амортизації.

Проте до недоліків запровадження декількох нормативних актів з питань обліку основних засобів можна віднести обмеженість щодо визначення гранично допустимих мінімальних строків при нарахуванні амортизації на різні об'єкти окремої групи, передбаченої Податковим кодексом України. Також залишається невирішеною проблема достовірного визначення ліквідаційної вартості, що потребує подальших досліджень в даному напрямку.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

2. Методичні рекомендації щодо обліку основних засобів: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 11.12.2006 р. №1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.07.1999 № 163 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua.

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf.

6. Городянська Л. В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку та аналізу : монографія / Л. В. Городянська. – К. : КНЕУ, 2008. – 224 с.

7. Леонова Л. О. Бухгалтерський облік основних засобів та їх відтворення (на матеріалах вугільних шахт Донбасу) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» [Електронний ресурс] / Леонова Лілія Олександрівна; Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Харків, 2004. – 20 с. – Режим доступу : http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=259&start=1

8. Панасенко А. П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку / А. П. Панасенко // Держава та регіони. – 2008. – №3. – С.407-410.

9. Гладій І. О. Ліквідаційна вартість основних засобів: податковий аспект [Електронний ресурс] / І. О. Гладій, В. С. Марценюк, Н. В. Плаксієв – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/7_97830.doc.htm

10. Щирська О. В. Облік і внутрішній контроль амортизації основних засобів: теорія і методологія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами діяльності)» [Електронний ресурс] / Щирська Ольга Василівна ; Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Київ, 2013. – 20 с. – Режим доступу : <http://mydisser.com/ua/catalog/view/14010.html>.

Nataliya Kudlaeva, Candidate of Economic Sciences, Viktor Kravchuk,
Bukovyna State Finance and Economics University, Chernivtsi

PROBLEMS OF FIXED ASSETS ACCOUNTING

Annotation

In the article the prevalence of the various approaches to existing terminology and definition of the economic essence of fixed assets in terms of harmonization national accounting with the international standards is reviewed. The basic problems of determination of the useful life and the order of evaluation of fixed assets at the moment of it's acquisition, revaluation, cancellation, realization and further usage, determining of the liquidation value of certain fixed assets are highlighted. The necessity of further developing of detail guidance materials in order to improve the process of accounting of fixed assets is proved.

Keywords: fixed assets, estimation, term of the useful use, liquidating value.

References:

1. *Tax Code of Ukraine* of 02.12.2010 № 2755-VI as amended. Available at: www.rada.gov.ua (in Ukr.).

2. Ministry of Finance of Ukraine (2006). *Guidelines on accounting for fixed assets* from December 11th, № 1176. Available at: www.rada.gov.ua (in Ukr.).

3. Ministry of Finance of Ukraine (2000). *Provision (Standard) 7 "Fixed Assets"* of 27 April, № 92. Available at: www.rada.gov.ua (in Ukr.).
4. Ministry of Finance of Ukraine (1999). *Regulations (standard) accounting 19 "Business Combinations"* of July 7, № 163. Available at: www.rada.gov.ua (in Ukr.).
5. International Accounting Standard 16 "Fixed Assets". Available at: http://www.minfin.gov.ua/document/92,427/MSBO_16.pdf (in Ukr.).
6. Horodyanska, L.V. (2008). *Vidtvorennia osnovnykh zasobiv na pidpriemstvakh Ukrainy: teoriia i praktyka obliku ta analizu* [Reproduction of fixed assets in the Ukraine: theory and practice of accounting and analysis]. Kyiv National Economic University, Kyiv, 224 p. (in Ukr.).
7. Leonov, L.O. (2004). Accounting of fixed assets and their reproduction (based on coal mines of Donbass). Abstract to PhD dissertation, Accounting, Analysis and Audit. Kharkov State University, food and trade, Kharkiv. Available at: http://librar.org.ua/sections_load.php?S=business_economic_science&id=259&start=1 (in Ukr.).
8. Panasenko, A.P. (2008). Problems fixed assets accounting. *Derzhava ta rehiony [Countries and regions]*, no.3, pp.407-410 (in Ukr.).
9. Hladiy, I.O., Martsenyuk, V.S., Plaksij, N.V. Residual value of fixed assets: tax aspect. Available at: http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/7_97830.doc.htm (in Ukr.).
10. Schyrska, A.V. (2013). Accounting and internal control depreciation: Theory and Methodology. Abstract to PhD dissertation, Accounting, Analysis and Audit (by activity). The National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, Kyiv. Available at: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/14010.html> (in Ukr.).

УДК 657.1

В.І. Кузь, к.е.н., В.С. Кравчук,

Буковинський державний фінансово-економічний університет,
м. Чернівці

УПРАВЛІНСЬКА БУХГАЛТЕРСЬКА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ

Анотація

Досліджуються принципи та підходи до формування управлінської бухгалтерської звітності. Підкреслюється важливість формування управлінської бухгалтерської звітності у задоволенні інформаційних потреб управлінського персоналу з метою прийняття ефективних рішень, зважаючи на посилення конкурентної боротьби в економічному середовищі та за умов ускладнення управлінських процесів всередині підприємства. Уточнено визначення управлінської бухгалтерської звітності та її складових характеристик: форма, елемент, формат. Розроблено загальну методику підготовки управлінської бухгалтерської звітності на основі ідентифікації принципів організації функціонування системи бухгалтерського обліку, послідовності організації управлінського обліку, принципів підготовки та функцій управлінської бухгалтерської звітності.

Ключові слова: інформаційні запити, управлінська бухгалтерська звітність, принципи організації обліку, принципи підготовки управлінської бухгалтерської звітності, управлінський облік, форма, елемент, формат управлінської бухгалтерської звітності, функції управлінської бухгалтерської звітності.